

KETCHUPWOLKEN, EEN SELFIE EN EEN KRONOSCOOP

Drie mooie jeugdverhalen voor jongeren van veertien jaar en ouder

Caja Cazemier. (2015). *#selfie*. Amsterdam: Ploegsma. Isbn 978 90 216 7330 1, € 14,99, 192 blz.

Marco Kunst. (2014). *Kroonsz*. Rotterdam: Lemniscaat. Isbn 978 90 477 0280 1, € 17,95, 342 blz.

Annabel Pitcher. (2014). *Onder de ketchupwolken*. Amsterdam: Moon. Isbn 978 90 499 2645 8, € 19,95, 336 blz.

Deze keer aandacht voor drie geslaagde verhalen voor jongeren in de bovenbouw van het vmbo en havo/vwo: *Onder de ketchupwolken*, *#selfie* en *Kroonsz*. De eerste twee titels zijn geschikt voor lezers in het vmbo, waarbij *Onder de ketchupwolken* in aanmerking komt voor leerlingen in de gemengde en theoretische leerweg, terwijl *#selfie* een buitengewoon toegankelijk verhaal is voor leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg. Het boek *Kroonsz* daarentegen is lastiger en lijkt daarom meer een verhaal voor de meer gevorderde lezers, zoals we die gewoonlijk vinden in de hogere leerjaren van havo en vwo.

Onder de ketchupwolken

De vijftienjarige Zoe heeft een afschuwelijk geheim. Ze voelt zich daarom verwant met Stuart Harris, een Amerikaanse crimineel die in de dodencel wacht op de uitvoering van zijn doodvonnis. Als geen ander weet hij hoe het is om te leven met geheimen en leugens. In een wanhoopsdaad schrijft Zoe lange brieven aan de veroordeelde, en de lezer wordt stukje bij beetje deelgenoot gemaakt van het dra-

ma van liefde en verraad dat zich in haar leven heeft voltrokken.

Annabel Pitcher (1982) debuteerde in ons land in 2011 met *Mijn zus woont op de schoorsteenmantel* (zie LTM 2011-4) over het verdriet rond de dood van een jong gezinslid dat bij een terroristische aanslag in Londen om het leven komt. Het boek werd destijds door critici positief besproken en men voorspelde de nog jonge Britse schrijfster een veelbelovende toekomst. Het bleef daarna enkele jaren stil, maar met *Onder de ketchupwolken* (oorspronkelijke titel: *Ketchup Clouds*, bekroond met de Waterstones Children's Book Prize) laat Pitcher zien dat ze het schrijven daadwerkelijk in haar vingers heeft en dat ze als geen ander de kunst verstaat menselijke tragedies op een toegankelijke en vooral ook relativiserende manier onder woorden te brengen, waarbij humor een van haar belangrijkste gereedschappen is.

#selfie

Mirte baalt van haar ouders. Die behandelen haar als een klein kind, vindt ze. Dus als ze via sociale media een wat oudere jongen ontmoet die haar omschrijft als 'een mooie vrouw', voelt ze zich eindelijk begrepen en serieus genomen. Elke dag appt ze met Twan, en het duurt niet lang of hij wil ook skypen. Mirte gaat helemaal op in haar internetliefde. Maar Twan wil meer van haar zien, meer bloot. En hij wil haar in het echt ontmoeten. Dan wordt pijnlijk duidelijk dat Twan niet de persoon is op wie Mirte verliefd is geworden.

Het is niet voor het eerst dat Cazemier

een jeugdboek schrijft over de minder leuke kanten van sociale media, de gevaren van het internet. Zo schreef ze *Offline* (2009) over de dertienjarige Jiska, die via Hyves wordt geconfronteerd met de meest afschuwelijke pesterijen, waardoor haar leven verandert in een hel. En twee jaar eerder verscheen *Vamp* over Jade, die via MSN in contact komt met de charmante Yoram, in werkelijkheid een oudere man die de hoofdpersoon verleidt zichzelf letterlijk bloot te geven en haar vervolgens met de beelden chanteert. Het boek werd in 2008 bekroond met de *Prijs van de Jonge Jury*.

Met haar uitgeefster besprak Cazemier de mogelijkheid het verhaal *Vamp* aan te passen, zodat het zich in dit decennium kon afspelen. Uiteindelijk schreef ze een nieuw verhaal, vooral ook omdat *grooming* (het digitaal, online onder valse voorwendsels uitlokken van seksuele contacten met minderjarigen) nog altijd van deze tijd is.

#selfie is een vlot verteld, realistisch verhaal en zal vooral meisjes in de leeftijd van veertien jaar en ouder aanspreken, niet alleen omdat het onderwerp actueel is, maar vooral ook omdat de gebeurtenissen worden verteld vanuit het perspectief van de hoofdpersoon, de veertienjarige Mirte. Dat maakt dat de lezer zich goed kan inleven. Cazemier besteedt de nodige aandacht aan de gedachten en de gevoelens van Mirte, die daardoor los komt van het papier, voor de lezer echt gaat leven. Al met al een onderhoudend verhaal dat op zich weinig om het lijf heeft, maar wel met een duidelijke boodschap: wees, zodra je je via sociale media op het internet begeeft, altijd en voortdurend op je hoede. Voor wie toch te ver is gegaan, of iets vervelends heeft meegemaakt, geeft de schrijfster achter in het boek nog enkele tips alsmede de adressen van enkele nuttige websites.

Kroonsz

Amsterdam, 1670. De vader van Wessel is de gerespecteerde arts Zacharias Kroonsz. Koortsachtig werkt hij aan een uitvinding die alle wetten tart; de wetten van de Kerk, de natuur en het leven zelf. Een eigenhandig geconstrueerde 'kronoscoop' moet het mogelijk maken de zogenaamde 'levenslijnen' zichtbaar te maken. Volgens oeroude geschriften die teruggaan op de apostelen verbinden deze lijnen de onsterfelijke ziel met het lichaam. Als een dunne draad kronkelt de levenslijn zich om mens en dier en laat de resterende levensduur zien. Kroonsz is geobsedeerd door de gedachte dat het mogelijk moet zijn de onsterfelijke ziel van wijlen zijn echtgenote Geertje uit de dood terug te halen. Alle waarschuwingen en bedenkingen van de mensen in zijn omgeving, filosofen, predikanten en aanvankelijk ook zijn zoon slaat hij in de wind.

Ook Wessel raakt gaandeweg het

onderzoek steeds meer in de ban van de ideeën van zijn vader. Het lukt het tweetal uiteindelijk hun leven oneindig te verlengen. Maar het heeft een prijs en de gevolgen zijn verschrikkelijk.

Filosoof en schrijver Marco Kunst (1966), die we kennen van *young-adult-literatuur* als *Gewist* (2007) en *Isa's droom* (2008), schreef met *Kroonsz* een fascinerend, maar wel complex verhaal waarin heden en verleden elkaar afwisselen (Kunst verbindt via passages uit het dagboek van Wessel de tijd van de gouden eeuw met die van ons, anno 2013). De schrijver verandert ook geregeld van perspectief, gunt ons dan weer een blik in het hoofd van Wessel, dan weer in dat van Pink, een hedendaagse zeventienjarige jongere die zich onweerstaanbaar tot Wessel voelt aangetrokken.

Een interessant en spannend boek, dat lijdt geen twijfel. Maar je moet als lezer wel bij de les blijven. En dat valt nog niet mee in deze lijvige roman waarin de schrijver met zijn filosofische achtergrond moeite doet de ideeën van onze voorouders in de zeventiende eeuw over leven en dood op een wetenschappelijke manier te onderbouwen en er zelfs niet voor terugdeinst Spinoza in hoogsteigen persoon als verhaalfiguur ten tonele te voeren. Deze geschiedenis stelt dan ook de nodige eisen op het gebied van leeservaring en dat maakt het boek vooral geschikt voor leerlingen in de bovenbouw van havo en vwo. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over deze, maar ook andere jeugdboeken: <www.eenboekjeopen.nl>.